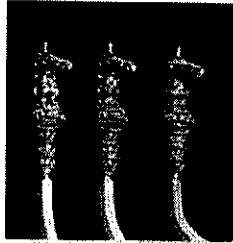

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

OPPORTUNITIES FOR LIFE-LONG LEARNING

7504 SEVEN MILE LANE · BALTIMORE, MD 21208

410-415-3755 · INFO@GOIJC.ORG · WWW.GOIJC.ORG

Ethics & Ethos: Timeless Lessons from the Weekly Parsha

Parshas Vayishlach

Rabbi Shmuel Silber

November 28th, 2012

THIS COURSE IS DEDICATED IN MEMORY OF:

אסתר חנה ז'ל בת צבי ופרומה עלקא פייגא בת מאיר ופשא לאה ז'ל נח בן אברהם ופייגא ז'ל
MAY THEIR SOULS BE BOUND IN THE EVERLASTING BOND OF LIFE תהא נשמתם צרורות בצרור החיים

1. בראשית פרק לב

כג וַיָּקָם | בְּלֵילָהּ הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֶת־אֶחָד עֶשֶׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מַעְבַּר יַבְקָ: כד וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבֹרֵם אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֹר אֶת־אֶשְׁרֵלֹ: כה וַיִּזְתֶּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: כו וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּצַּע בְּכַף־יָרְכּוֹ וַתִּקַּע כַּף־יָרֶךְ יַעֲקֹב בְּהַאֲבָקוֹ עִמּוֹ: כז וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחֶךָ כִּי אִם־בְּרַכְתָּנִי: כח וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: כט וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעַם־אֲנָשִׁים וַתִּזְכָּל: ל וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשִׁמִּי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם: לא וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי: לב וַיִּזְרַח־לוֹ הַשָּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנּוּאֵל וְהוּא צֹלַע עַל־יָרְכּוֹ: לג עַל־כֵּן לֹא־יֵאָכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשָׂה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֶךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יָרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשָׂה:

23. And he arose during that night, and he took his two wives and his two maidservants and his eleven children, and he crossed the ford of [the] Jabbok. 24. And he took them and brought them across the stream, and he took across what was his. 25. And Jacob was left alone, and a man wrestled with him until the break of dawn. 26. When he saw that he could not prevail against him, he touched the socket of his hip, and the socket of Jacob's hip became dislocated as he wrestled with him. 27. And he (the angel) said, "Let me go, for dawn is breaking," but he (Jacob) said, "I will not let you go unless you have blessed me." 28. So he said to him, "What is your name?" and he said, "Jacob." 29. And he said, "Your name shall no longer be called Jacob, but Israel, because you have commanding power with [an angel of] God and with men, and you have prevailed." 30. And Jacob asked and said, "Now tell me your name," and he said, "Why is it that you ask for my name?" And he blessed him there. 31. And Jacob named the place Peniel, for [he said,] "I saw an angel face to face, and my soul was saved." 32. And the sun rose for him when he passed Peniel, and he was limping on his thigh. 33. Therefore, the children of Israel may not eat the displaced tendon, which is on the socket of the hip, until this day, for he touched the socket of Jacob's hip, in the hip sinew.

2. רד"ק בראשית פרק לב פסוק לג

(לג) על כן לא יאכלו בני ישראל – בני יעקב אסרוהו על עצמן לכבוד אביהם ... והם צוו לבניהם ... ונאסר להם ולבניהם ולבני בניהם עד עולם, וכתבו משה רבינו בתורה על פי ה', אבל לפירוש"ל בסניני נצטוו וכתבה במקומו להודיע הטעם שנאסר בעבורו:

3. חזקוני בראשית פרק לב פסוק לג

.... על כן שהוזק יעקב בגיד הנשה קבלו עליהם בניו משם ואילך שלא יאכלו ממנו ...

4. רשב"ם בראשית פרק לב פסוק לג

(לג) על כן לא יאכלו – לזכרון גבורתו של יעקב ונס שעשה לו הק' שלא מת:

5. חזקוני בראשית פרק לב פסוק לג

(לג) על כן לא יאכלו כמו והוא לא כן ידמה, כלומר בדין הוא שיש לקנוס ולענוש בני ישראל מאכילת גיד הנשה שהניחו את אביהם הולך יחידי כדכתיב ויותר יעקב לכדו. והן היו גבורים והיה להם להמתין אביהם ולסייעו אם יצטרך והם לא עשו לו לוויה והוזק על ידם ומכאן ואילך יהיה להם לזכר ויהיו זריזים במצות לוויה ולכך לוויה יעקב את יוסף.

6. ר' חיים מלטיאל בראשית פרק לב פסוק לג

(לג) ע"כ לא יאכלו. משום דפשעו באביהם דהניחוחו יחידי.
על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. מן [הדין] היה לך לקונסם לפי שהיניחו אביהם יחידי.

7. דעת זקנים מבעלי התוספות בראשית פרק לב פסוק לג

ד"א ע"כ שעשו בני ישראל שלא כהוגן שהניחוחו ללכת יחידי ולא עשו לו לוייה והוזק על ידם בגיד הנשה לכך אסר להם הקדוש ברוך הוא גיד הנשה כדי שיהיו זהירין במצות לוייה משם ואילך ולכך הוזחר יעקב ללות את יוסף בנו כששלחו אל אחיו:

8. ספר החינוך מצוה ג

משרשי מצוה זו, כדי שתהיה רמז לישראל שאף על פי שיסכלו צרות רבות בגליות מיד העמים ומיד בני עשו, שיהיו בטוחים שלא יאבדו, אלא לעולם יעמוד זרעם ושמם, ויבוא להם גואל ויגאלם מיד צר. ובזכרם תמיד ענין זה על יד המצוה שתהיה לזכרון, יעמדו באמונתם ובצדקתם לעולם. ורמז זה הוא לפי שאותו מלאך שנלחם עם יעקב אבינו, שבא בקבלה שהיה שרו של עשו, רצה לעקרו ליעקב מן העולם הוא זורעו ולא יכול לו, וציערו בנגיעת הירך, וכן זרע עשו מצער לזרע יעקב, ולבסוף תהיה להם ישועה מהם, כמו שמצינו באב שזרחה לו השמש לרפואתו ונושע מן הצער. כן יזרח לנו השמש של משיח וירפאנו מצערנו ויגאלנו, אמן במהרה בימינו.

9. דרש משה פרשת וישלח דף כ"ז

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וכו' [לב לג]. צריך להבין מה שהזכר להגם יעקב שנצח את המלאך הוא באיסור אכילה דיגיד הנשה שהוא בשב ואל תעשה תיפוך מכל חניסים שהזכר הוא במעשה. ואולי משום שאף שלעמוד בנסיונות הגלות הוא דבר גדול מאוד ויש שכר הרבת ע"ו, אבל יותר היינו רוצים שלא יודמן לנו בנסיונות, כמו שתקנו להתפלל בכל יום בברכת השחר שלא נבוא לידי נסיון [ברכות ס ב], וכן איננו רוצים בגלות שמביאה לידי נסיונות רבים, ומתפללין אנו בכל יום לגאלנו, ולכן היו הזכר על נס זה באיסור ולא במעשה, להורות שאף שענין גדול מאוד הוא אין אנו רוצים בזה, כדאמר על יסורין לא הן ולא שכרן [ברכות ה ב], אף שאם מודמן צריך לקבל באהבה.

10. הושע פרק יב פסוק ד

בבטן עקב את אחיו ובאוננו שרה את אלהים:

4. In the womb, he seized his brother's heel, and with his strength he strove with an angel.

11. בראשית רבה (וילנא) פרשת וישלח פרשה עז סימן ג

ג ר' חמא בר"ח אמר שרו של עשו היה

12. Covenant & Conversation: Chief Rabbi Lord Jonathan Sacks (page 220)

Jacob himself had no doubt. It was God. He called the place of the encounter Peni'el, "because I saw God face to face, and yet my life was spared" (32:30). The adversary himself implies as much when he gives Jacob the name Israel: "for you have struggled with God and with man and have overcome." Hitherto, we have seen Jacob struggle with human beings, with Esau and Laban. Now, the text seems to suggest, he has struggled with God Himself.]

13. רש"ם בראשית פרק לב ממוק כה

(כה) ויותר יעקב לבדו – כלומר שהעביר כל אשר לו, שלא היה עוד לעבור אלא הוא לבדו, ורצה לעבור אחריהם, כי לברוח דרך אחרת שלא יפגשנו עשו נתכוון: ויאבק – מלאך עמו שלא יוכל לברוח ויראה קיום [הכטחתו] של הק' שלא יזיקהו עשו:

14. The Rav: Thinking Aloud on the Parsha: Rabbi David Holzer (page 346)

[The Rav explained that in the end Yaakov never divides the camp because the *mal'ach* delayed him, so he didn't have time. This is why *Va'yisa einav v'hinei Eisav* – he lifted his eyes and Eisav was upon him. The reason Hashem sent the *mal'ach* was because it wasn't proper what Yaakov planned to do – *al pi din* it is not right to sacrifice one *machaneh* so the other may live.

15. טל חרמון: פרשת וישלח (70-69) הרב שלמה אבינר

הסיבוכיות שייכת לטבע המציאות. זוהי עובדה פשוטה שהעולם הזה מלא סיבוכים. אמנם: "האלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים".⁶ נכון שבשורש העליון הדברים ישרים, אבל כמציאות הם מתגלים בצורה מסובכת. השאלה המכרעת היא כיצד מתייחסים לסיבוכים, אין האדם מגיב עליהם. קיימות שלוש גישות בהתייחסות לסיבוכים: גישה ראשונה אומרת: אין רע, הכל טוב, הרע הוא רק דמיון כרוב. זו שיטת השיכור, "כי יתן בכוס עינו יתהלך מישרים - שכל העולם דומה לו כמישור".⁷ אין סיבוכים אין מעקשים, הכל פשוט וחלק.

הגישה השנייה, מכירה בכך שיש סיבוכים בעולם, אולם נכנעת היא להם מתוך השקפה של "מה אפשר לעשות, ככה זה". האדם נגרר על ידי הבעיות שבחיינו למצבים של חוסר-אונים, ססיכיות וארש. הסיבוכים שולטים בו. (A)
הגישה השלישית היא גישת המאבק. אנו יודעים שיש, היו ותחינה צרות, אולם אנו נלחמים בהן ומתגברים עליהן. יש רע ואנו נאבקים בו, ולאט לאט מתקמים וגואלים את המציאות מהרע שבה. (B)

16. משלי פרק כג פסוק לא

אל תרא יין כי יתאדם כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים:

31. Do not look at wine when it is red; when he puts his eye on the cup, it goes smoothly.

17. תלמוד בבלי מסכת יומא דף עה עמוד א

וחד אמר: כל הנותן עינו בכוסו – כל העולם כולו דומה עליו כמישור.

18. רש"י בראשית פרק לז פסוק לג

(לג) גיד הנשה – ולמה נקרא שמו גיד הנשה, לפי שנשח ממקומו ועלה, והוא לשון קפיאה, וכן (ירמיה נא ל) נשחב גבורתם, וכן (לקמן מא נא) כי נשני אלהים את כל עמלי:

19. בראשית פרק מא פסוק נא

ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי:

51. And Joseph named the firstborn Manasseh, for "God has caused me to forget all my toil and all my father's house."

20. בראשית פרק מב

(כב) ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש: (כג) והם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בינתם: (כד) ויסב מעליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את שמעון ויאסר אתו לעיניהם:

22. And Reuben answered them, saying, "Didn't I tell you, saying, 'Do not sin against the lad,' but you did not listen? Behold, his blood, too, is being demanded!" 23. They did not know that Joseph understood, for the interpreter was between them. 24. And he turned away from them and wept, then returned to them and spoke to them; and he took Simeon from among them and imprisoned him before their eyes.

21. Covenant & Conversation: Chief Rabbi Lord Jonathan Sacks (page 232)

The sun rose upon him as he passed Peniel, limping because of his hip (32:31): Jacob limped after the fight. Crisis is real; the suffering to which it gives rise can cut deep; even when you survive, you limp; long afterwards, perhaps for a lifetime, you bear the scars. But they are honourable scars. They tell that you fought and won, and greater is one who fought and won than one who, fearing confrontation, takes the path of least resistance and submits.

22. Covenant & Conversation: Chief Rabbi Lord Jonathan Sacks (page 232)

I will not let you go until you bless me: These words of Jacob to the angel lie at the very core of surviving crisis. Each of us knows from personal experience that events that seemed disappointing, painful, even humiliating at the time, can be the most important in our lives. Through them we learned how to try harder next time; or they taught us a truth about ourselves; or they shifted our life into a new and more fruitful direction. We learn, not from our successes but from our failures. We mature and grow strong and become more understanding and forgiving through the mistakes we make. A protected life is a fragile and superficial life. Strength comes from knowing the worst and refusing to give in. Jacob/Israel has bequeathed us many gifts, but few more valuable than the obstinacy and resilience that can face hard times and say of them: "I will not let you go until you bless me." I will not give up or move on until I have extracted something positive from this pain and turned it into blessing.